

informer

augusti 2005

nej till EU-grundlagen - livet fortsätter
inom EU

sida 2

aktiemarknaden i ett nötskal

sida 4

hur används indicatorn?

sida 8

indicator

sida 9

marknadsutveckling

sida 10

ändringar i fondurvalet 1/2005

sida 11

vilken rutt skall jag följa?

sida 12

fondavkastning

sida 13

nej till EU-grundlagen - livet fortsätter inom EU

- Tidigare avtal och överenskommelser i EU gäller fortfarande.
- Den försvagade euron har förstärkts något, stora underskott i USA begränsar en ytterligare nedgång.
- Företagens resultat borde gynnas av en svagare euro.
- I Europa är skillnaden mellan olika statsobligationers kupongräntor liten, men skillnaden kan lätt öka.
- Östeuropeiska marknader stärks av kontinuerliga reformer, låga obligationsräntor och en stark riskaptit.

Politisk och ekonomisk bakgrund - följder

Franska och holländska medborgare gav en stark signal om att de är rädda om en ytterligare integration och expansion av den Europeiska Unionen (EU), då en klar majoritet röstade mot en ratificering av EU:s grundlag. Trots detta har reaktionen på marknaden varit begränsad. De omedelbara konsekvenserna är också begränsade, om man beaktar att grundlagen i själva verket var en uppdatering av existerande avtal och överenskommelser, som fortfarande är ikraft.

Den nya grundlagen skulle ha infört kravet på kvalificerad majoritet vid röstningar i EU-parlamentet och inrättat posterna EU-president och EU-utrikesminister. Förkastandet av grundlagen sågs mera som ett missförtroende för den nuvarande ledningen i Frankrike och Nederländerna. Opinionsmätningarna visade också att fransmännens röstningsbeteende motiverades av ett motstånd mot en expansion av EU, speciellt beträffande Turkiet, även om grundlagen inte hade en direkt inverkan på expansionsplanerna. Nej-röstarna i Holland var däremot rädda för risken att förlora sin självständighet och sitt inflytande i EU.

Medan den politiska slutsatsen troligtvis blir en förlängd period av obeslutsamhet och stagnation i strävan efter en integrerad politisk enhet, kunde de ekonomiska följderna för enskilda länder bli positiva till följd av vidtagandet av reformåtgärder.

Vad innebär resultatet för valuta-, aktie- och obligationsmarknaden?

Valutamarknaden reagerade kraftigast på valresultatet. Dollarn stärktes med 2 % mot euron. Dollarn stärktes också något mot brittiska pundet, dock i en mindre grad, vilket antydde att andra faktorer låg bakom fluktuationerna.

De europeiska aktiemarknaderna har faktiskt gett en stadig avkastning i kölvattnet av dessa nej-röster. FTSE Europe Ex -UK-jämförelseindexet steg med 1,2 % fram till den 27 juni. Det faktum att euron hade försvagats med 11 % från årets början fram till slutet av juni, vilket till största delen ägde rum redan innan folkomröstningen, har underlättat utvecklingen för europeiska aktier tack vare förhoppningar om en förbättrad efterfrågan på exportvaror. Den nuvarande nivån av pessimism beträffande utsikterna för ekonomin och reformer i Europa lämnade föga utrymme för märkbara följder av grundlagens förkastande. Nej-rösterna har faktiskt gett upphov till en diskussion om att en aggressivare ekonomisk politik bör eftersträvas. Det har till exempel spekulerats om nya metoder för att öka den inhemska efterfrågan i Frankrike, till följd av regeringens omorganisering efter folkomröstningen.

Förväntningarna om att franska och holländska röstare skulle förkasta den nya grundlagen hade orsakat vissa anspråkslösa ökningarna i skillnaderna mellan masslånens kupongräntor i Europa, men rörelserna var mycket små efter själva omröstningen. Den nuvarande skillnaden mellan tyska och italienska 10-åriga statsobligationer i slutet av juni var till exempel blygsamma 0,22 %, vilket i praktiken var samma nivå som rådde den 1 juni. Trots detta kan dock röstresultatet, det senaste i en serie av händelser som har skadat EU:s trovärdighet, fortfarande fungera som en katalysator för att ytterligare öka skillnaden mellan till exempel italienska eller grekiska statsobligationers kuponger jämfört med tyska statsobligationer. De goda nyheterna är att detta kunde ge upphov till att regeringarna i dessa stater skulle börja sträva efter att hålla sina budgetunderskott under kontroll.

Nya medlemsstater fortfarande på rätt spår, i Turkiet finns fortfarande hopp

Efter en något förhastad försäljning av Östeuropeiska obligationer och aktier i efterdyningarna av den franska folkomröstningen, har dessa marknader mer än återhämtat sig. För de länder som nyligen har blivit medlemmar i EU, finns redan avtal på plats angående arbetskraftens rörlighet och statliga subventioner, även om bakslagen i godkännandet av grundlagen kan försena införandet av euron i dessa länder. Dessa marknader har också

fått stöd av de amerikanska statsobligationernas sjunkande avkastningar och en ökad riskaptit bland placerare till följd av den låga räntenivån.

I Turkiet har reaktionerna varit positiva trots bakslaget i deras strävan att uppnå ett eventuellt medlemskap i EU. Istanbul Stock Exchange National 100 Index steg med 7 % i maj och med 6,5 % fram till den 27 juni. Den turkiska marknaden får fortfarande stöd av förtroendet för de politiska, ekonomiska och strukturella reformerna som håller på att genomföras. Det är sannolikt att dessa åtgärder nu kommer att intensifieras när regeringen strävar efter att säkra att landet skall bli EU-dugligt.

Östeuropa och tillväxtmarknader som helhet är dock fortfarande sårbara för eventuella minskningar i de nuvarande höga nivåerna av risktolerans. En ökning i avkastningen från USA eller en rädsla för att tillväxten i den globala ekonomin kommer att avta är faktorer som också kunde ha en negativ inverkan på Östeuropa och tillväxtmarknader. Vi har för tillfället en liten utsatthet för dessa områden i våra fonder.

I de fall där INVESCO har framfört sina egna åsikter och synpunkter förbehålls rätten till ändringar. Financial Services Authority är auktoriserande och övervakande myndighet för INVESCO Global Investment Funds Limited. Bolaget är medlem av AMVESCAP Group.

INVESCO PERPETUAL 27.06.2005

aktiemarknaden i ett nötskal

I det här avsnittet i artikelserien "principer för placerande" behandlar vi aktiemarknaden och speciellt följande ämnen:

- vad är aktier?
- fastställandet av aktiekursen
- aktieklassificeringar
- aktieägarens roll
- hur värderas aktier?
- de gyllene placeringsreglerna

vad är aktier?

För att öka sitt kapital kan ett företag emittera aktier till försäljning åt placerare. Aktier är i grund och botten den del av företagets nettovärde som hör till dess aktieägare.

När placeraren köper en aktie i företaget är placerarens avkastning beroende av hur företaget i fråga klarar sig. Med andra ord köper placeraren en del av företaget och dess framtida vinster eller förluster. Placerarna tar del av företagets vinster i form av dividendutdelningar - de kan också dra nytta av en framtida ökning av bolagets aktiekurs. Man bör dock vara medveten om att värdet på aktieplaceringar både kan stiga och sjunka.

Eftersom aktieplaceringar anses vara förenade med en högre risk än övriga placeringsinstrument som till exempel masslån, passar aktier bättre för den som är villig att acceptera medelhög eller hög risk. Historiskt sett har dock

placerare fått de bästa avkastningarna på lång sikt från just aktieplaceringar, även om den historiska avkastningen inte anger placeringarnas framtida avkastning.

Det finns ett flertal olika typer av placerare: privatpersoner, stora pensionsfonder, försäkringsbolag, internationella placerare och andra institutioner.

Aktiemarknaden kan delas in i två olika kategorier - primär- och sekundärmarknaden. Båda två är lika viktiga för företag som vill öka sitt kapital.

primärmarknaden

Primärmarknaden består av aktier i två olika slags företag:

- Företag som emitterar aktier för första gången genom listning på börsen.

- Företag som redan listas på börsen och vill öka sitt aktiekapital genom nyemission. I nyemissioner får existerande aktieägare ofta en möjlighet att köpa aktierna till ett rabatterat pris.

sekundärmarknaden

Placerare kan också köpa aktier på sekundärmarknaden där handel med existerande aktier förs dagligen. Rörelser i aktiekurserna anger hur aktien klarar sig relativt sett med tiden. De flesta aktieplaceringarna görs vanligtvis på sekundärmarknaden, som måste existera och fungera effektivt för att primärmarknaden i sin tur skall fungera.

aktieägarens roll

Som aktieägare får placeraren följande befogenheter:

- delägarskap i bolaget
- deltagarrätt i ordinarie bolagsstämmor
- rösträtt på bolagsstämma; till exempel i avgörandet av en företagspolitisk fråga eller när fusioner eller företagsköp diskuteras.
- rätt till andel av utdelade dividender
- rätt att få företagets årsberättelse

Dessa rättigheter varierar beroende på vilken typ av aktie som innehas. Det finns ett flertal olika aktieklasser. De två huvudsakliga aktieklasserna är:

1. stamaktier (vanliga aktier)

Dessa skapas av företaget vid emissioner. Var och en som placerat i stamaktier kommer om möjligt att få dividend från företaget, som varierar årligen beroende på företagets finansiella situation.

2. preferensaktier

Dessa aktier ger vanligtvis inte rösträtt åt placerare. Till skillnad från stamaktier betalar preferensaktier en fast dividend oberoende av om företaget betalar dividend på stamaktierna.

fastställandet av aktiekursen

Aktiekurserna på sekundärmarknaden reflekterar efterfrågan och utbudet på enskilda aktier. Utbudet har sitt ursprung från aktieägare som vill sälja sina innehav och efterfrågan drivs av placerare som vill köpa aktier.

Om efterfrågan på en aktie är större än utbudet (antalet människor som vill köpa en bestämd aktie är större än antalet som vill sälja den) stiger aktiekursen. Det här beror på att tävlande placerare är villiga att betala högre priser.

Om utbudet är större än efterfrågan (antalet människor som vill sälja en bestämd aktie är större än antalet som vill köpa den) kommer aktiekursen att sjunka ända tills nivån är attraktiv igen för de som ämnar köpa aktien.

Flera faktorer kan påverka aktiekurserna. På lång sikt återspeglar aktiekursen företagets finansiella situation och hur bra resultat företaget förväntas producera jämfört med dess marknad. På kort sikt kan dock olika företeelser ge upphov till en "flockmentalitet" bland placerare, som påverkar aktiekursen.

De viktigaste faktorerna som påverkar efterfrågan på aktier kan i stora drag kategoriseras enligt följande:

Makrofaktorer

- Politiska händelser
- Ändringar i lagstiftning
- Oväntade företeelser (terrorism/naturkatastrofer)
- Ändringar i räntenivån
- Inflationsförväntningar

Mikrofaktorer

- Företagsmeddelanden och resultatvarningar
- Företagets dividendhistoria/ -politik
- Företagsköp och -förvärv
- Ändringar i företagsledningen
- Konkurrenternas verksamhet
- Värdering av aktier: pris/vinstförhållande (P/E-tal)

Tillsammans skapar dessa faktorer stämningen på aktiemarknaden - som påverkar utbudet och efterfrågan på aktier. Om man på marknaden förslagsvis tror att framtidsutsikterna för ett företag ser lovande ut och företaget dessutom har redovisat ett resultat som är bättre än förväntat, kommer aktiekursen troligtvis att stiga - oberoende av om förväntningarna slutligen kommer att verkställas.

---

en aktie är
aldrig värd
mera än vad
någon är villig
att betala för
den

---

hur värderas en aktie?

Det finns många olika sätt att bedöma utsikterna för företaget och dess aktier (för att avgöra om aktiekursen är fördelaktig).

resultat per aktie (EPS)

Genom att dividera resultatet med antalet aktier i omsättning fås företagets resultat per aktie

Exempel:

Resultat: 20.000 €

Antal aktier: 100.000

EPS: 20.000/100.000 = 0.2

När företagets EPS har fastställts kan P/E-talet beräknas.

pris/vinst-förhållande (P/E-tal)

P/E-talet anger hur högt placerare värderar företaget. Det är ett tecken på hur företagets resultat och dividender förväntas utvecklas och om placerare är villiga att betala extra för aktien.

Exempel:

Aktiekurs = 3 € per aktie

EPS = 0,2

P/E-tal: 3/0,2 = 15

Historiskt sett har det genomsnittliga P/E-talet legat på ungefär 15-25. Den genomsnittliga nivån har fluktuerat kraftigt beroende på rådande ekonomiska förhållanden under olika perioder. P/E-talet används ofta för att jämföra vinstpotentialen hos företag inom samma bransch.

dividendbidrag

Det här är ett mått på hur många gånger ett företag kunde betala dividender på basis av sitt resultat. Ju högre dividendbidrag, desto mindre risk för att dividender måste reduceras ifall företagets resultat försämras. En riskkänslig placerare kan tycka att aktier i företag som har ett högt dividendbidrag är lockande.

substansvärde

Substansvärdet anger hur mycket en placerare kan förväntas få om ett företag går i konkurs. Aktieägarna är sist i turen när företagets kvarstående resurser fördelas och bär därför den största risken för att förlora en stor del av eller hela placeringen.

aktieklassificeringar

Aktier klassificeras enligt olika kriterier som har att göra med företagets verksamhet och dividendutdelningspolitik:

bransch

Den grupp av företag eller personer som verkar inom en distinkt affärsgrän, d.v.s. säljer en viss typ av produkter eller tjänster, utgör en bransch. Exempel är läkemedels-, telekommunikations- och detaljhandelsbranschen.

storlek

Företag delas ofta in grupper på basis av sin storlek. Vanligtvis skiljer man mellan små, medelstora och stora företag. Nokia och Fortum är exempel på storföretag.

företagets utmärkande drag

Aktierna kan indelas på basis av nuvarande och framtida inkomster och resultat eller enligt det sätt på vilket företaget betalar dividend:

Tillväxtaktier är aktier i företag som har genomgått en period av oavbruten försäljnings- och resultat tillväxt, som allmänt sett förväntas fortsätta framöver. Tillväxtföretag återinvesterar vanligtvis största delen av vinsten i en framtida expansion, hellre än att fördela vinsten till aktieägarna som dividender.

Avkastningsaktier är aktier i företag som i motsats till tillväxtföretag har en dividendutdelningspolitik som baserar sig på att en stor del av vinsten betalas ut till aktieägarna

Värdeaktier är aktier i företag som är fördelaktigt värderade jämfört med andra aktier inom samma bransch, kanske på grund av att företagets framtidsutsikter har blivit positivare under den senaste tiden.

hur aktierna passar in i den ekonomiska cykeln

I cykliska branscher stiger aktiekurserna vanligtvis när den ekonomiska tillväxten tilltar och sjunker när tillväxten avtar. Exempel på cykliska sektorer är byggnadsbranschen och fritidssektorn.

Icke-cykliska aktier är däremot ständigt efterfrågade, vilket innebär att de kan utvecklas positivt även under perioder av ekonomisk nedgång. Exempel på icke-cykliska sektorer är läkemedels- och livsmedelsbranschen samt allmänna nyttigheter.

de gyllene placeringsreglerna

Att placera i aktier innebär att man tar en risk. Det finns ett flertal gyllene placeringsregler som hjälper dig att minska på din utsatthet för risk.

sprid risken

Oväntade händelser kan inträffa, även för mycket 'säkra' företag. Därför bör inte hela din placering vara i ett företag eller en bransch. Sprid risken mellan olika företag och branscher - diversifiering är A och O.

håll dig själv à jour

Håll dig underrättad om vad som händer på aktiemarknaden och håll ett öga på dina egna placeringar. Du kan göra det genom att läsa dagstidningar,

ekonomitidskrifter och olika till området hörande webbsidor. Ekonomitidningarna är en bra källa för granskandet av aktiekurserna. Du kan kontrollera den senast noterade kursen för varje aktie och du kan också granska den högsta och lägsta noteringen för aktien under olika perioder beroende på vilken informationskälla du använder.

likviditet är viktigt

Det finns alltid placerare som snabbt vill sälja sin placering om aktiekursen sjunker. Om du vill sälja din placering före förlusterna blir alltför stora eller om dina placeringsmålsättningar har ändrats, är det viktigt att du kan sälja placeringen med kort varsel. Det här

betyder att aktien måste vara likvid - du behöver nämligen en köpare före du kan sälja.

håll dig lugn

Aktiemarknadens reaktion är ofta överdriven. Vanligtvis skall du sträva efter att 'köpa billigt och sälja dyrt'. Det låter enkelt, men kan vara svårt i verkligheten.

minimera förlusterna

En liten förlust är bättre än en stor förlust. Om du står inför en situation där en aktie inte motsvarar dina förväntningar, kan det vara bättre att sälja och därmed minimera förlusterna.

och slutligen...

Aktiemarknaden har förutsättningar att ge en bättre avkastning än övriga placeringsformer som depositioner eller masslån. Emellertid bör man vara medveten om att placeringar i aktier medför en betydligt högre risk, och förutsätter därför en bättre kunskap som grund för beslutsfattandet.

Vilka aktier du väljer beror på din riskattityd. Det är viktigt att inse att ingen kan förutspå utvecklingen på aktiemarknaderna och därför är det klokt att välja en diversifierad portfölj av aktier i olika företag inom olika branscher.

Ett behändigt sätt att ta del av aktiemarknaderna och diversifiera risken är att placera i en aktiefond. Tillsammans med din försäkringsmäklare eller vårt försäkringsombud kan ni på basis av din personliga riskprofil kartlägga hur aktiefonder passar till din försäkring.

hur används indicatorn?

I Indicator får placerarna en 12 månaders prognos över aktiemarknaden från ett urval av fondbolag som samarbetar med Skandia koncernen. Vi frågade fondförvaltarna om deras 12 månaders framtidsutsikter för de angivna sektorindexen.

Bedömningarna är inte fondspecifika. Fondbolagen har givit synpunkter gällande hela ifrågavarande sektor.

positiv valutakursprognos

Om Indicator ger en positiv bedömning för antingen US dollar, pund sterling eller japanska yen, så innebär detta att eurons värde kommer att sjunka i jämförelse med ifrågavarande valuta, vilket har en positiv inverkan på utländska placeringars avkastning.

Exempel 1€ = 100 yen

Som placerare köper du japanska aktier som kostar 100 yen. Efter köpet sjunker värdet för euro till 1€ = 90 yen. Detta innebär att du behöver bara 90 yen för att köpa tillbaka din ursprungliga euro. Du har 100 yen, som dividerat med växelkursen 1€/90 yen ger dig 1,11 euro.

Om fondbolaget anser att såväl framtidsutsikterna för japanska aktier som förhållandet mellan euro och yen är positivt, så medför detta att helhetsbedömningen för att placera i japanska värdepapper är positiv för finska placerare. En positiv valutaprognos för förhållandet mellan euro/yen skapar således förutsättningar för en bättre avkastning för japanska aktieplaceringar.

negativ valutakursprognos

Om Indicator ger en negativ bedömning för antingen US dollar, pund sterling eller japanska yen, så innebär detta att eurons värde kommer att stiga i jämförelse med ifrågavarande valuta, vilket har en negativ inverkan på utländska placeringars avkastning.

Exempel 1€ = 100 yen

Som placerare köper du japanska aktier som kostar 100 yen. Efter köpet stiger värdet för euro till 1€ = 110 yen. Detta innebär att du behöver 110 yen för att köpa tillbaka din ursprungliga euro. Du har 100 yen, som dividerat med växelkursen 1€/110 yen ger dig 0,91 euro.

Om fondbolaget anser att framtidsutsikterna för japanska aktier är positiva, men bedömningen om förhållandet mellan euro och yen är negativ, så medför detta att finska placerare bör vara försiktiga vid övervägandet av placeringar på den japanska marknaden. Det här beror på att valutakursfluktuationerna kan ha en negativ effekt på den annars positiva aktieavkastningen.

kategorier:

Aktier - fondbolagets bedömning av aktiemarknadernas utveckling beaktar inte valutakursfluktuationernas eventuella inverkan på marknaderna. Om fondförvaltaren exempelvis tror att framtidsutsikterna för den amerikanska marknaden är positiva, men samtidigt tror att en stark euro kommer att verka avskräckande för finska placerare, kommer prognosen för USA att vara positiv.

Bedömningen av varje enskild aktiemarknad syftar på ett bestämt index omräknat i euro.

Masskuldebrevslån - bedömningen av båda masskuldebrevslånemarknaderna syftar på ett bestämt index omräknat i euro.

Valutor - valutakursprognosen ger en bedömning för de som betalar placeringarna i euro.

bedömningarna baserar sig på följande riktlinjer:

- ▲ **Positiv prognos**
fondbolaget tror att jämförelseindexet kommer att stiga mer än 5 % under de följande 12 månaderna.
- **Neutral prognos**
fondbolaget tror att jämförelseindexet kommer att ha en negativ eller positiv utveckling mellan 0% och 5% under de följande 12 månaderna.
- **Negativ prognos**
fondbolaget tror att jämförelseindexet sjunker mer än 5 % under de följande 12 månaderna.

indicator

Fondförvaltarnas åsikter baserar sig på bedömningar för hela sektorn, inte enskilda fonder.

	Aktier									Masskuldebrevslån		Valutor		
	Storbritannien	Norden	USA	Finland	Europa	Japan	Stillahavsområdet exklusive Japan	Marknader under utveckling	Teknologi	Europeiska	Internationella	Euro/£	Euro/\$	Euro/Yen
Baring	▲	▲	□↑	▲	□	▲	▲	▲	□↑	●	●	●	●↓	▲
Evli	▲	▲	□	□	▲	□	□	□	□	●	●	□	□	□
Fidelity	□↑	-	●↓	-	▲↑	▲	●↓	▲	-	-	-	-	-	-
FIM	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Framlington	□	-	▲	-	□	▲	□	●	▲	-	-	-	-	-
Gartmore	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Gyllenberg	□	□	□↓	□	□↓	●	□	▲	□	□↑	□↑	□	□	□
ING	-	-	●	-	□	▲	□	□	□	▲	▲	□	□↓	▲
INVESCO PERPETUAL	▲	□	▲	□	▲	●	□	□	□	□	□	□	□	□
JPMorgan Fleming	□↓	▲↑	●	▲↑	▲	▲	□	●	□	▲	●	●	●	●
Merrill Lynch	□	●	□	●	●	▲	▲	▲↑	▲↑	●	●	□	▲	□
Odin	-	▲	-	▲	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pohjola	□	▲↑	□↑	▲	▲	▲	▲	▲	□	□	●	□	□	▲
Schroders	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ålandsbanken	-	▲↑	□↑	▲↑	▲	□↑	-	□↑	▲↑	□↑	●	-	▲↑	-
SAMMANDRAG	□↓	▲↑	□↑	▲↑	▲	▲	□	▲	□	□	●	□	□	□

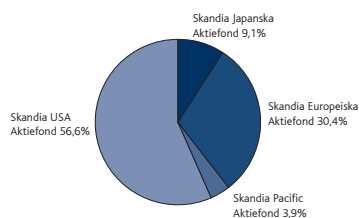
jämförelseindex

Aktier	
Storbritannien	FTSE All Share
Norden	MSCI Nordic Countries
USA	S&P 500
Finland	HEX-portföljindex
Europa	FTSE World Europe ex UK
Japan	FTSE All World Japan
Stillahavsområdet (exklusive Japan)	FTSE World Pacific ex Japan
Marknader under utveckling	S&P/IFCI Composite
Teknologi	NASDAQ

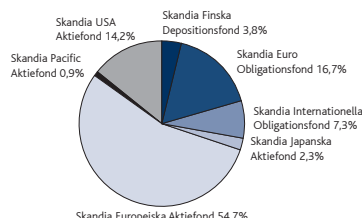
Masskuldebrevslån	
Europeiska	Citi EMU Gov Bond
Internationella	Citi WGBI

portfolios fonderna

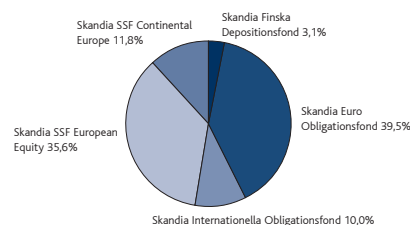
Placeringarnas fördelning 29/07/2005

Skandia
Aggressiva Portfolio

Skandia
Balanserade Portfolio

Skandia
Försiktiga Portfolio

Källa: Skandia Life

marknadsutveckling (%)

	1 mån	6 mån	1 år	3 år	5 år	7 år	3 år (p.a.)	5 år (p.a.)	7 år (p.a.)
Masskuldebrevslån									
Europeiska - Citi EMU Gov Bond	-0.47	3.26	9.46	23.44	41.67	-	7.28	7.22	-
Internationella - Citi WGBI	-1.30	3.50	6.16	4.84	12.43	40.72	1.59	2.37	5.00
Aktier									
Storbritannien - FTSE All Share	1.21	10.62	19.65	29.80	-9.74	15.14	9.10	-2.03	2.04
Japan - FTSE All-World Japan	0.53	4.44	4.66	8.96	-36.46	17.62	2.91	-8.68	2.35
Europa - FTSE World Europe Exc UK	4.58	14.86	27.07	41.50	-16.40	9.90	12.29	-3.52	1.36
Stillahavsområdet (ex. Japan) - FTSE World Pacific Exc Japan	4.79	19.46	40.25	49.75	16.30	112.71	14.43	3.07	11.39
Norden - MSCI Nordic Countries	2.87	26.42	31.31	26.11	-51.15	17.12	8.05	-13.37	2.28
Globalt - MSCI World	3.08	11.62	14.67	15.46	-32.24	-0.65	4.92	-7.50	-0.09
Teknologi - NASDAQ	5.87	13.69	14.74	32.76	-55.76	5.64	9.92	-15.07	0.79
USA - S&P 500	3.35	12.96	12.64	14.02	-29.94	8.37	4.48	-6.88	1.16
Marknader under utveckling - S&P/IFCI Composite	6.57	22.26	47.05	82.97	35.12	106.51	22.35	6.21	10.92

Källa: Standard & Poor's Fund Services, utveckling i euro fram till 29/07/2005, säljkurs mot säljkurs, bruttoavkastingen återinvesterad. Den tidigare utvecklingen garanterar inte placeringarnas framtida utveckling. Standard & Poor's Fund Services och Skandia koncernen har på alla möjliga sätt försökt säkerställa ovanstående siffrors riktighet. Ingendera tar ansvar för placerarens investeringsbeslut och möjligen därav uppstående finansiella förluster.

ändringar i fondurvalet 1/2005

nya fonder

Namn	Fondkategori	Startdatum
Skandia FIM Brazil	Self Select	23.05.2005
Skandia FIM Emerging Europe	Self Select	23.05.2005
Skandia FIM India	Self Select	23.05.2005

namnändringar

Tidigare namn	Nytt namn	Fondkategori	Ändringsdatum
Skandia Henderson Ethical	Skandia Henderson Industries of the Future	Self Select	02.05.2005
Skandia Gartmore CS Eurobloc	Skandia Gartmore SICAV Eurobloc	Self Select	24.03.2005
Skandia Alfred Berg Norden Aktier	Skandia AAF Nordic Equity	Self Select	17.02.2005
Skandia Gartmore Japan Growth	Skandia Gartmore Japan Opportunities	Self Select	04.01.2005

ändringar i de underliggande fondernas årliga förvaltningsarvoden*

Namn	Förvaltningsarvode före ändring	Förvaltningsarvode efter ändring	Fondkategori	Ändringsdatum
Merrill Lynch Emerging Europe	1,50 %	2,00 %	Self Select	21.10.2005
Merrill Lynch Japan Opportunities	1,50 %	1,75 %	Self Select	21.10.2005
Merrill Lynch Gold & General	1,50 %	1,75 %	Self Select	30.09.2005
Baring Eastern	1,25 %	1,50 %	Self Select	01.08.2005
JPMF America Equity	1,25 %	1,50 %	Self Select	01.05.2005
JPMF Europe Strategic Value	1,25 %	1,50 %	Self Select	01.05.2005

* De årliga externa förvaltningsarvodena som förorsakas av fondernas förvaltning ingår i fondandelskurserna. Utöver de externa fondförvaltarnas arvoden, uppstår Skandia ett årligt förvaltningsarvode på 1 %, som också ingår i fondandelskursen.

vilken rutt skall jag följa?

Valet av fondförvaltare och fonder samt en justering av valet under årens lopp kräver tid, information och färdighet. Fondförvaltare måste väljas och övervakas för att garantera att de fortfarande representerar den bästa expertisen inom sitt område - och ersättas när de inte gör det.

Om du vill att vi skall sköta dessa uppgifter för dig erbjuder vi specialisttjänsten "förvaltning av fondförvaltare" genom att utnyttja expertisen hos vårt dotterbolag Skandia Investment Management.

Om du alternativt föredrar att välja fonder och fondförvaltare själv erbjuder vi alternativet **Self Select** - ett brett urval av ledande fondförvaltares fonder inom olika värdepappersklasser och geografiska sektorer.

MultiManager

ett urval av oberoende fondförvaltare

skandia investment management

- Skandia utnyttjar sitt systerbolags sakkunskap för att erbjuda kapitalförvaltningsfonder åt dig.
- Skandia väljer fondernas fondförvaltare, utvärderar deras verksamhet och byter ut dem vid behov.
- Du väljer själv i vilka kapitalförvaltningsfonder du vill placera.

self select

- Skandia ger dig tillgång till inhemska och internationella fondförvaltares fonder.
- Du väljer själv i vilka fonder du vill placera.

vårt fondurval erbjuder den rätta lösningen
för dig, oavsett ditt behov

	Totalavkastning							Genomsnittlig årsavkastning			Startdatum	Årligt förvaltningsarvode*	Risknivå
	1 mån	6 mån	1 år	3 år	5 år	7 år	Sedan fondens startdatum	3 år (p.a.)	5 år (p.a.)	7 år (p.a.)			
■ skandia investment management													
Skandia Aggressiva Portfolio	2.43	12.30	15.26	12.76	-38.33	-11.08	45.48	4.09	-9.22	-1.66	18.10.1995	1.50% **	4
Skandia Balanserade Portfolio	2.74	10.39	16.58	19.42	-24.31	2.88	71.82	6.09	-5.42	0.41	18.10.1995	1.33% **	3
Skandia Försiktiga Portfolio	1.95	7.72	14.05	21.32	-1.10	15.76	65.10	6.65	-0.22	2.11	18.10.1995	1.16% **	2
Skandia Euro Obligationsfond	-0.60	1.76	5.63	12.79	21.60	24.67	58.32	4.09	3.99	3.20	18.10.1995	1.00%	2
Skandia Euro Aktiefond	4.61	9.82	22.15	20.72	-33.22		-8.20	6.48	-7.76		03.09.1999	0.80%	3
Skandia Europeiska Aktiefond	3.11	12.38	21.29	22.57			-30.92	7.02			16.10.2000	1.50%	4
Skandia Finska Depositionsfond	0.05	0.40	0.85	3.34	9.40	13.79	19.74	1.10	1.81	1.86	18.10.1995	0.00%	1
Skandia Globala Aktiefond	3.83	16.30	19.67	10.86			-43.58	3.50			16.10.2000	1.50%	4
Skandia Internationella Obligationsfond	-1.23	4.46	4.84	-1.90	-1.15	12.40	37.93	-0.64	-0.23	1.68	18.10.1995	1.00%	3
Skandia Japanska Aktiefond	0.00	6.72	10.51	2.47	-41.20	3.18	-11.24	0.82	-10.08	0.45	15.04.1997	1.50%	4
Skandia Pacific Aktiefond	4.62	20.11	35.40	36.89			3.69	11.03			16.10.2000	1.50%	4
Skandia USA Aktiefond	2.37	12.76	11.84	8.02			-51.13	2.60			16.10.2000	1.50%	4

■ self select													
AKTIER ASIEN EXKLUSIVE JAPAN													
Skandia Baring Eastern	3.85	19.74	29.79	27.23			7.49	8.36			16.10.2000	1.50%	5
Skandia Fidelity Funds South East Asia	6.91	24.06	41.58	33.89	-13.96	74.34	-13.56	10.22	-2.96	8.26	15.04.1997	1.50%	4
Skandia INVESCO PERPETUAL Hong Kong & China	3.07	17.40	22.74				64.60				01.10.2002	1.50%	4
Skandia Schroder ISF Asian Equity Alpha	6.97	20.24					28.90				22.10.2004	1.50%	4
AKTIER EUROPA													
Skandia Baring Europe Select	6.22	23.60	44.35	88.73	5.56	47.34	112.07	23.58	1.09	5.69	15.04.1997	1.50%	4
Skandia Fidelity European	4.98	19.17	37.09				89.60				01.10.2002	1.50%	4
Skandia Gartmore SICAV Eurobloc	4.70						11.30				24.03.2005	1.50%	4
Skandia INVESCO GT Pan European	2.58	12.49	23.77	28.55	-49.91		-14.86	8.73	-12.91		24.03.1999	1.50%	4
Skandia INVESCO GT Pan European Enterprise	4.48	18.96	40.72	43.70	-51.02		-11.24	12.84	-13.30		24.03.1999	1.50%	4
Skandia JPMF Europe Strategic Value	3.56	12.25	25.87	41.89			33.80	12.37			15.10.2001	1.50%	4
Skandia Merrill Lynch Euro Markets	6.09	15.22	28.09	33.61	-19.34		41.80	10.14	-4.21		24.03.1999	1.50%	4
Skandia M&G European Index Tracker	4.53	13.87	24.74				56.80				01.10.2002	0.50%	4
Skandia Ålandsbanken Europe Value	2.17	11.21	23.68	30.87			-35.73	9.38			01.02.2002	1.40%	4
Skandia Schroder ISF European Equity Alpha	2.29	10.45					20.50				22.10.2004	1.50%	4
AKTIER FINLAND													
Skandia Alfred Berg Finland	3.85	18.70	34.07				51.10				15.09.2003	1.30%	3
Skandia Evli Select	3.35	23.12	41.62	88.03	-9.33	66.97	107.37	23.43	-1.94	7.60	24.11.1997	2.00%	3
Skandia FIM Fenno	3.47	12.78	29.18				25.30				04.05.2004	1.60%	3
Skandia Gyllenberg Finlandia	4.38	19.90	38.71	87.65	23.55	65.06	199.11	23.34	4.32	7.42	24.10.1996	1.50%	3
Skandia Pohjola Finland Kasvu	2.96	13.90	33.91	109.69			42.75	28.00			24.04.2001	1.50%	3
Skandia Pohjola Finland Value	4.94	15.22	28.19	79.85			98.45	21.61			01.05.2001	1.50%	3
AKTIER GLOBALT													
Skandia Baring Global Growth	3.49	10.63	12.97	12.06	-44.57	-18.91	-17.12	3.87	-11.13	-2.95	06.05.1998	1.50%	4
Skandia Baring Leading Sectors	2.14	12.52	17.90	6.11			-23.60	2.00			15.10.2001	1.50%	4
Skandia Fidelity Managed International	2.71	15.12	18.41	7.22	-42.88	1.83	5.95	2.35	-10.60	0.26	06.05.1998	1.50%	4
Skandia Framlington New Leaders	3.44	15.67	24.92	20.65			-18.80	6.46			15.10.2001	1.50%	4
Skandia Gyllenberg Global Equity Multimanager	3.53	13.89	14.96	10.29	-22.66	-2.14	30.68	3.32	-5.01	-0.31	24.10.1996	0.20% ***	4
Skandia Merrill Lynch Global Fundamental Value	3.90	13.46	16.67	25.53			-17.40	7.87			15.10.2001	1.50%	4
Skandia Ålandsbanken Global Value	2.48	8.82	13.31	12.36	-48.19		-36.21	3.96	-12.32		14.06.1999	1.80%	4
AKTIER JAPAN													
Skandia Gartmore Japan Opportunities	-1.13	2.18	3.08	-11.90			-58.20	-4.14			16.10.2000	1.50%	4
Skandia Merrill Lynch Japan	0.28	3.18	3.03	-0.14	-47.61		-57.61	-0.05	-12.13		02.05.2000	1.50%	4
Skandia Merrill Lynch Japan Opportunities	2.34	9.20					13.90				12.11.2004	1.50%	4
AKTIER MARKNADER UNDER UTVECKLING													
Skandia Baring Eastern European	10.27	28.47	56.03	132.45	110.10	207.89	331.45	32.47	16.01	17.43	15.04.1997	1.50%	5
Skandia FIM Brazil	-1.38						7.00				23.05.2005	3.00%	5
Skandia FIM Emerging Europe	5.29						13.40				23.05.2005	3.00%	5
Skandia FIM India	9.23						17.20				23.05.2005	3.00%	5
Skandia FIM Russia	10.00	21.36	41.37	168.35			295.18	38.96			01.05.2001	3.00%	5
Skandia Gartmore Emerging Markets	5.68	22.09	41.95	69.05	10.68		8.44	19.12	2.05		02.05.2000	1.50%	5
Skandia JPMF Emerging Markets	5.15	25.49	51.65				97.90				01.10.2002	1.50%	5
Skandia JPMF New Europe	9.06	25.85					30.00				18.10.2004	1.50%	5
Skandia Merrill Lynch Emerging Europe	9.40	20.96	57.37	154.84			98.63	36.59			16.10.2000	1.50%	5
Skandia Merrill Lynch Emerging Markets	5.99	19.58	43.36	61.13	-8.77	34.27	2.02	17.23	-1.82	4.30	15.04.1997	1.50%	5

Riskenivå 1 = Mycket låg risk 2 = Låg risk 3 = Medelrisk 4 = Över medelrisk 5 = Hög risk
 Uppgifter om fondavkastningen finns tillgängliga också på vår hemsida, www.skandia-life.fi

	Totalavkastning							Genomsnittlig årsavkastning			Startdatum	Årligt förvaltningsarvode*	Risknivå
	1 mån	6 mån	1 år	3 år	5 år	7 år	Sedan fondens startdatum	3 år (p.a.)	5 år (p.a.)	7 år (p.a.)			
■ self select <i>continued</i>													
AKTIER NORDAMERIKA													
Skandia Baring American Growth	3.96	15.65	15.81	6.83			-51.66	2.23			16.10.2000	1.50%	4
Skandia Fidelity American	3.52	14.30	16.34				17.50				01.10.2002	1.50%	4
Skandia Framlington Nasdaq	4.36	16.34	23.42	42.82			-68.67	12.61			16.10.2000	1.50%	5
Skandia Gartmore US Smaller Companies	3.87	16.61	27.41	27.25			4.60	8.36			15.10.2001	1.50%	4
Skandia JPMF America Equity	2.14	11.89	12.26	9.03	-30.74	-17.29	19.20	2.92	-7.08	-2.67	15.04.1997	1.50%	4
AKTIER NORDEN													
Skandia AAF Nordic Equity	4.82						13.00				17.02.2005	1.20%	3
Skandia Carnegie Nordic Markets	5.15	22.12	37.73				34.70				04.05.2004	1.60%	3
Skandia ODIN Norden	6.79	25.60	66.10	135.14	103.48	92.86	132.76	32.98	15.27	9.84	15.04.1997	2.00%	3
AKTIER SPECIALSEKTORER													
Skandia Carnegie Medical	5.77	22.65	19.02				4.50				04.05.2004	1.70%	5
Skandia Framlington Biotech	9.77	12.15	25.05	38.97			-32.60	11.59			03.12.2001	1.75%	5
Skandia Framlington Financial	2.50	11.68	21.72	29.10			-5.05	8.89			01.05.2001	1.50%	5
Skandia Framlington Health	5.54	16.15	19.82	32.33	-34.37		128.75	9.79	-8.08		24.03.1999	1.50%	5
Skandia Henderson Industries of the Future	2.63	9.54	16.38	3.21	-42.61		-23.54	1.06	-10.51		24.03.1999	1.25%	5
Skandia INVESCO GT Leisure	1.80	11.76	17.30	14.53			1.70	4.63			15.10.2001	1.50%	5
Skandia Merrill Lynch Gold & General	-0.70	6.87	11.41				-0.40				27.02.2004	1.50%	5
Skandia Schroder Medical Discovery	1.58	15.54	12.38				2.60				01.10.2002	1.50%	5
AKTIER TEKNOLOGI													
Skandia Fidelity Funds Technology	3.21	12.94	11.96	6.40	-68.07		-69.38	2.09	-20.41		02.05.2000	1.50%	5
Skandia Henderson Global Technology	3.95	14.17	17.57	11.74	-77.88		-34.36	3.77	-26.05		24.03.1999	1.50%	5
Skandia JPMF Europe Technology	4.32	12.75	10.37	27.90			-62.66	8.55			16.10.2000	1.50%	5
BLANDFONDER EURO													
Skandia Gyllenberg European Balanced	2.97	12.96	20.91	23.31	-14.32		3.15	7.23	-3.04		17.05.1999	1.20%	3
Skandia Ålandsbanken Europe Active Portfolio	1.25	5.71	16.01	19.72	-19.50		-8.68	6.18	-4.24		14.06.1999	1.80%	4
BLANDFONDER FINLAND													
Skandia Pohjola Ränfte+Aktie	1.82	10.98	21.23	73.77	-4.94	14.69	32.76	20.23	-1.01	1.98	03.07.1997	2.00%	3
Skandia Gyllenberg Optimum	1.98	12.90	23.86	39.97	6.33	40.98	108.62	11.86	1.24	5.03	18.10.1995	1.20%	3
Skandia ODIN Finland	3.79	23.31	36.14	98.27			140.70	25.63			15.10.2001	2.00%	3
RÄNTEFONDER													
Skandia Aktia Likvida	0.00	0.26	0.57	2.49	7.74	11.46	15.10	0.82	1.50	1.56	14.10.1996	0.50%	1
Skandia Gartmore SICAV European Corporate Bond	-0.10	2.14					4.90				08.11.2004	1.00%	2
Skandia Gyllenberg Euro Bond	-0.58	2.32	7.16	16.49	27.53	27.74	41.56	5.22	4.98	3.56	24.10.1996	0.60%	2
Skandia Gyllenberg Money Manager	0.00	0.36	0.78	3.04	8.46	11.98	15.04	1.00	1.64	1.63	24.10.1996	0.30%	1
Skandia Ålandsbanken Euro Bond	-0.05	0.61	2.11	8.05	16.61		18.13	2.61	3.12		14.06.1999	0.65%	1
Skandia Merrill Lynch Global High Yield Bond	1.37	1.47					3.80				18.10.2004	1.35%	2

Källa: Skandia Life, utveckling enligt köpkurs i euro, bruttoavkastningen återinvesterad. Fondförsäkringar har inte ett garanterat värde, eftersom fondandelarnas värde kan både stiga eller sjunka, och försäkringstagaren riskerar att förlora försäkringsbesparingarna. Fondernas historiska avkastning anger inte placeringarnas framtida avkastning. Om fonderna har placeringar noterade i andra valutor än euro, påverkas fondens avkastning av valutakursfluktuationer. Om den underliggande fonden är noterad i en annan valuta än euro, påverkar valutakursfluktuationer Skandia-fondens värde jämfört med den underliggande fonden.

Totalavkastning = Den avkastning som kumuleras på placeringen under ifrågavarande tidsperiod.

Genomsnittlig årsavkastning = Medeltalet av fondens årliga avkastningar under ifrågavarande tidsperiod.

* Årligt förvaltningsarvode = Det årliga förvaltningsarvodet som de externa fondförvaltarna uppstår från Skandia-fondens underliggande fond eller fonder. De externa fondförvaltarnas förvaltningsarvoden, som försorsakas av fondernas förvaltning, ingår i fondandelskurserna. Storleken på förvaltningsarvodet som uppstår av de externa fondförvaltarna kan ändras. Utöver de externa fondförvaltarnas förvaltningsarvoden uppstår Skandia ett årligt förvaltningsarvode på 1 %, som också ingår i fondandelskursen.

** Skandias Portfoliosfonder består av flera underliggande fonder, av vilkas förvaltningsarvoden Skandia beräknar ett viktat medeltal. Detta utgör det årliga förvaltningsarvodet som uppstår från Portfoliosfonderna.

*** Fonden Skandia Gyllenberg Global Equity Multimanager består av flera underliggande fonder, av vilkas förvaltningsarvoden uppstår ett viktat medeltal utöver den avgift som anges i kolumnen "Årligt förvaltningsarvode".

Riskenivå 1 = Mycket låg risk 2 = Låg risk 3 = Medelrisk 4 = Över medelrisk 5 = Hög risk

Uppgifter om fondavkastningen finns tillgängliga också på vår webbplats, www.skandia-life.fi

Skandia Life Assurance Company Limited - filial i Finland,
PB 1129, 00101 Helsingfors, Bulevarden 2-4 A, 00120 Helsingfors,
FO-nummer: 1025067-9

Skandia Life Assurance Company Limited,
ett i England registrerat aktiebolag, registernummer 1363932
Huvudkontor: Skandia House, Portland Terrace,
Southampton SO14 7EJ, UK